

ATT MÄTA KULTURENS VÄRDE

Medföljer Kulturekonomis analysbrev 2011-01-19

Det råder i stort sett konsensus inom forskning och samhällsplaneringen att kulturen, utöver egenvärdet, kan bidra till samhället med såväl sociala som ekonomiska värden. Att mäta kulturens värde är dock komplicerat och olika metoder ger olika svar.

Det brittiska kulturdepartementet (Department for Culture, Media and Sports) har därför, tillsammans med andra forskningsinstitut och rådgivare, startat ett forskningsprogram med syftet att öka förståelsen för kulturens värden och *metoderna att mäta dessa värden*. Arbetet kan ses som en fortsättning av att tidigt ha försökt mäta värdet av *creative industries* (kulturella och kreativa näringar).

Nedan följer en sammanställning över olika mätmetoders för- respektive nackdelar ur forskningsprogrammets första rapport. Rapporten hämtar inspiration från bland annat miljö- och hälsoekonomi, konst- och kulturforskning och aktuella studier rörande generellt välmående. I rapporten diskuteras även tidigare debatter kring kulturens värden.

Rapporten riktar sig i första hand till organisationer som behöver finansiering till exempelvis en ny byggnad eller andra liknande stora projekt och till beslutsfattare som skapar nya förslag inom kulturpolitiken. Innan tabellen över de olika mätmetoderna har vi sammanfattat rapportens rekommendationer.

För en mer utförlig beskrivning av mätmetoderna; *ladda ned hela rapporten*.

I rapportens slutsatser ges tre specifika rekommendationer till det brittiska Kulturrådet:

1. Kulturrådet bör, i samarbete med kultursektorn, skapa tydliga riktlinjer för hur ekonomiska värderingsmetoder (snarare än för ekonomiska effekter) som redan används och rekommenderas av finansdepartementet. Kulturrådet måste alltså tydligt klargöra *vad* som ska mätas och *hur* mätningen ska se ut. Detta hjälper att undvika den kritik mot datainsamling och metoder som förekommer inom kultursektorn.
2. Kulturrådet bör utveckla närmre band med akademiker som arbetar inom det kulturekonomiska fältet, för att använda befintliga och framtida studier på bästa sätt för ekonomisk värdering av kultursektorn.
3. Kulturrådet bör använda befintligt arbete inom området för att undersöka möjligheterna att utveckla en multi-kriterieranalys för kulturella beslut, enligt den typ som rekommenderas i "DCLG's Multi-criteria Analysis: a manual".

Metod	Användningsområde	Nyckelfråga som besvaras	Fördelar	Nackdelar
Möjlighetsvärdering (Contingent valuation)	Ekonomisk värdering där alternativ och icke-användning inkluderas, t.ex. det ekonomiska värdet av att ha ett museum i en stad eller inte.	Hur kan vi fånga användare och icke-användares värdering av kultur för användning i en cost-benefitanalys?	Metoden är väletablerad inom miljö- och transportekonomi, och rekommenderas i det brittiska finansdepartementets grönbok. Ger en värdering av pengavärdet hos kulturella aktiviteter och institutioner för cost-befitanalyser.	Metoden är komplex och dyr att tillämpa. Det finns flera tekniska och filosofiska invändningar mot metoden.
Valmodeller	Ekonomisk värdering där alternativ och icke-användning inkluderas, t.ex. värdet hos ett politiskt förslag, som längre öppettider, mot ett annat förslag, som en ny byggnad.	Hur kan vi fånga användares och icke-användares värdering av kultur i en cost-befitanalys?	Liknande fördelar som möjlighetsvärdering. Frågar inte direkt om betalningsviljan så undviker viss kritik mot möjlighetsvärdering. Användbar för att förstå värden där det finns ett tydligt val mellan olika alternativ.	Liknande invändningar som mot möjlighetsvärdering. Värderar inte nyttan direkt, används snarare för att utvärdera värdena hos olika alternativ och val.
Njutningsprissättning (Hedonic pricing)	Ekonomisk värdering där alternativ och icke-användning exkluderas, t.ex. värdet av att bo nära, och därför ha möjligheten att nyttja, en teater.	Vad är relationen mellan en vara och en tjänst och marknadspriset?	Baserad på marknadspriser med sofistikerade tekniker för att synliggöra värden som associeras med en given vara eller tjänst.	Vanligtvis använd för fastighetspriser vilka sällan är relaterade till varor eller tjänster inom kultursektorn. Sällan använd inom kultursektorn Fångar inte alternativ och icke-användning
Resekostnad	Ekonomisk värdering där alternativ och icke-användning exkluderas, t.ex. värdet att besöka ett gratisgalleri	Vad värderar människor baserat på mängden tid det är villiga spendera på resor för att konsumera en vara eller tjänst?	Baserad på marknadspriser som direkt synliggör människors preferenser för en vara eller tjänst Har använts för att värdera en mängd av kulturella varor och tjänster	Kan undervärdera människor som bara har en kort restid Fångar inte alternativ och icke-användning Kan kräva kostsam research
Subjektivt välmående	Effekter hos någon aktivitet, t.ex. att ta danslektioner eller besöka en kulturarvsplats, förstådd genom relationen mellan välmående och inkomst	Hur kan vi värdera förändringar i välmående som genereras av kultur?	Undviker mycket av kritiken mot ekonomiska värderingstekniker. Har använts av det brittiska Kulturdepartementet för att värdera utövande av kulturaktiviteter	Relationen mellan inkomst och välmående är fortfarande inte helt klarlagt. Det behövs mer forskning kring metoden innan dess resultat kan konkurrera eller ersätta befintlig ekonomisk värdering
Kvalitets-justerad livsår (QALYs)	Värdering av kvalitet och längd under en människas livsår, t.ex. effekter på hälsan av att delta i en amatörkonstgrupp	Hur tar vi beslut om resursfördelning inom hälsovården?	Möjliggör en analys av kosteffektiviteten för ofta väldigt olika hälsointerventioner Undviker problemet med att direkt värdera människors liv i penningform	Specifik till hälsosektorns debatter kring tekniska problem
Icke-ekonomiska former av värdering	Kulturens effekter på individer och samhället	Hur kan vi värdera kultur utan att använda ekonomiska kriterier?	Metoderna är hämtade från kultursektorn Undviker filosofiska invändningar som associeras med ekonomiska värderingstekniker	Det finns inte någon enighet om en metod Ingen av metoderna passar in inom det brittiska finansdepartementets grönbok
Multikriterieanalys	Används för att göra olika typer av data jämförbar	Hur kan vi göra bedömningar genom att använda ojämförbara typer av data?	Hjälper till att integrera kvalitativ, kvantitativ och penningdata Kan involvera expertutlåtande i viktningen av kriterier	Kräver fortfarande mätning av kulturellt värde, så undviket inte svårigheterna som diskuteras i rapporten. Det kan uppstå meningsskiljaktigheter om relativ viktning för varje kriterie